

***Liikenneturvallisuuustyö
mediakasvatuksen
keinoin***

Raportti 27.1.2022

Tiivistelmä

- Työn tarkoituksena oli kokeilla ja kehittää koulujen liikennekasvatukseen erilaista, osallistavampaa ja mediakasvatukseen kytkettyä tapaa.
- Mediakasvatuksella pyrittiin löytämään liikennekasvatustyöhön vaikuttavampia keinoja sekä uutta innostusta aiheeseen.
- Työssä laadittiin valmis kurssisisältö 5–6. luokkalaisten valinnaiskurssia varten
- Kurssilla oppilaat tutustuivat liikenneturvallisuuteen, mediakasvatukseen ja suunnittelivat oman liikenneturvallisuusaiheisen videon. Tavoitteena oli herätellä oppilaita miettimään, miten eri kulkumuodoilla ja erityyppisissä ympäristöissä on turvallisinta liikkua.
- Kurssilaisten suunnittelemat videot toteutettiin ammattilaisten avustuksella ja ovat katseltavissa Imatran kaupungin Youtube-sivuilta.
- Videoiden teemoista laadittiin tehtäviä ja keskustelua herättäviä kysymyksiä, joiden avulla opettajat voivat käsitellä aihetta oppitunneilla 5–6. luokkalaisten sekä yläkoululaisten kanssa.

Videoiden käsittelyä tukevat kysymykset

Katsokaa ensin videot ja keskustelkaa sen jälkeen oppilaiden kanssa teemasta. Keskustelussa voi hyödyntää alla olevia kysymyksiä. Kysymysten perässä on esimerkkivastauksia.

1. Mitä liikenneturvallisuuden kannalta tärkeitä teemoja nousee esiin videoissa?
 - Tarkkaavaisuus ja keskittyminen liikenteeseen
 - Liikennemerkkien noudattamisen ja ennakoinnin merkitys
 - Kypärän ja heijastimen käytön merkitys
2. Mistä teemasta sinun videosi kertoisi?
3. Vuoksenniskan koulun ”Pepe projektin nimi videoon liittyen”
 - Miksi onnettomuus tapahtui? - Potkulautailija katsoi kännykkään eikä seurannut liikennettä.
 - Miten onnettomuus olisi voitu estää? - Keskittymällä liikenteeseen.
 - Mitkä asiat olivat voineet lieventää onnettomuuden seurauksia? - Esim. kypärän käyttö.
 - Voisiko tuollainen tilanne/onnettomuus sattua sinulle?

Sisällysluettelo

- Tausta ja tavoitteet
- Työn ohjaus ja organisointi
- Hankkeen toimenpiteet
- Työssä luotu toimintamalli
- Vaikutusten arviointi

Liitteet

1. Liikenneturvallisuustyö mediakasvatuksen keinoin kurssisuunnitelma
2. Liikenneturvallisuusaiheisen koululaiskyselyn tulokset

Tausta ja tavoitteet

Imatralla 15–24-vuotiaiden nuorten osuus henkilövahingoista on 26 %, vaikka kyseessä oleva ikäryhmä muodostaa vain 6 % seudun väestöstä. Imatran kouluissa tehdään jatkuvaa liikennekasvatustyötä. Myös koulujen ympäristöjen liikenneturvallisuusratkaisuihin on panostettu viime vuosina. Keinot eivät ole olleet riittäviä kääntämään onnettomuuskehitystä.

Liikenneturvalliset tavat ja asenteet opitaan jo lapsena, jolloin on varmempaa että ne kantavat nuoruuteen ja aikuisuuteen asti. Alakouluikäisiin vaikuttamalla voidaan mahdollistaa myös nuorten liikenneturvalliset tavat. Tämän vuoksi työn pääkohderyhmä oli 5.–6.-luokkalaiset.

Työn tavoitteena oli kokeilla koulujen liikennekasvatukseen erilaista, osallistavampaa tapaa. Mediakasvatuksen kautta pyrittiin löytämään liikennekasvatustyöhön vaikuttavampia keinoja sekä uutta innostusta. Oppilaita heräteltiin miettimään, miten eri kulkumuodoilla ja erityyppisissä ympäristöissä on turvallisinta liikkua. Tärkeimpänä tavoitteena oli löytää uusia liikennekasvatustyön keinoja Imatran alakouluille nuorten turvallisuuden parantamiseksi.

Työn ohjaus ja organisointi

Työn tilasi Imatran kaupunki, jossa hankkeen vastuuhenkilönä toimi liikennesuunnittelija Kaisa Pohjola.

Työssä konsulttina toimi Sitowise Oy ja Sweet Karelia Oy.

- Sitowisen vastuulla oli hankkeen koordinointi ja vaikutusten arviointi. Sitowisessä työn projektipäällikkönä toimi Milla Talja.
- Sweet Karelia vastasi mediakasvatuksen ja videoiden toteutuksesta. Työstä vastasivat Lauri Aapro ja Liisa Väistö.

Työ sai liikenne- ja viestintävirasto Traficomien tieliikenteen turvallisuuden vuoden 2020 valtionavustusta.

Ohjausryhmä

Kaisa Pohjola, Imatran kaupunki
Päivi Ala-Vannesluoma, Imatran kaupunki
Erika Luhtanen, Imatran kaupunki
Heikki Laine, Imatran kaupunki
Minna Rovio, Imatran kaupunki
Ville Laivamaa, Imatran kaupunki
Johanna Ovaska, Imatran kaupunki
Mika Stromberg, Imatran kaupunki
Lasse Tiilikka, Imatran kaupunki
Mika Korhonen, Imatran kaupunki
Kimmo Liukkonen, Imatran kaupunki
Leila Riihinen, Imatran kaupunki
Riikka Rajamäki, Traficom

Hankkeen toimenpiteet

Työ jakautui seuraaviin työvaiheisiin:

1. Lähtötilanne ja koululaisten rekrytointi:

- Kolmeen koulukeskukseen perustettiin valinnaisaineryhmät.
- Toteutettiin 5–9. luokkalaisille oppilaille kysely liikenneturvallisuuksusteemoista.

2. Mediakasvatuksen kokeilu

- Valinnaisaineryhmän oppilaat ideoivat, suunnittelivat ja näyttelivät videot turvallisesta liikkumisesta ammattilaisten avustuksella. Videoiden kuvaamisen ja leikkauksen toteutti Sweet Karelia.
- Lisäksi yläkoululaisia osallistui näyttelijöinä Vuoksenniskan koulun videon laatimiseen.

3. Vaikutusten arviointi ja toimintamalli laatiminen

- Oppilaiden ja heidän vanhempien kokemuksia kurssista kerättiin kyselyn avulla.
- Opettajien näkemyksiä kerättiin kyselyllä ja lisäksi pidettiin palautekeskustelu, johon osallistui yksi opettajista sekä mediakasvattajina toimineet konsultit ja hanketta koordinoitunut Sitowisen projektipäällikkö.
- Toimintamallia jatkoon kehitettiin hankkeen aikana ja se viimeisteltiin ohjausryhmässä.

Toimintamalli

Jatkossa toteutetaan vuosittain valinnaisainekursseja hankkeen kurseilla hyödynnetyn kurssirungon mukaan. Erona hankkeessa toteutettuihin kurseihin, oppilaat myös kuvaavat ja leikkaavat itse suunnittelemansa videot. Kurseilla tavoitteena on oppia liikenneturvallisuudesta mediakasvatuksen keinoin. Oppilaat voivat halutessaan julkaista videot esim. Youtubessa, mikäli tarvittavista kuvausluvista ym. huolehditaan. Päätarkoituksena on kuitenkin oppia liikenneturvallisuudesta ja mediasta eikä tuottaa materiaalia.

Opettajien kommentteja toimintamalliin:

”Mediakurssit vaativat paljon sitoutumista opettajalta, sillä ylimääräistä työtä kertyy paljon. Oppilaat tarvitsevat ohjausta ideointiin ja leikkaukseen ja erityisesti leikkauksen pitämisessä mahdollisimman lyhyenä. Olen tehnyt lyhytelokuvia mm. iMoviella luokkani kanssa ja yksin työskentely on hyvin työlästä ison ryhmän kanssa. Ryhmä tulee säilyttää tuolloin hyvin pienenä, jotta työskentely on mielekästä.”

” Jos saisin lisää koulutusta välineiden käyttöön, voisin olla kiinnostunut tällaisesta. Myös muissa aiheissa, esim. kiusaamisen vastaisessa työssä, videoiden tekeminen voisi olla hyödyllistä. ”

Vaikutusten arvioinnin menetelmät ja mittarit

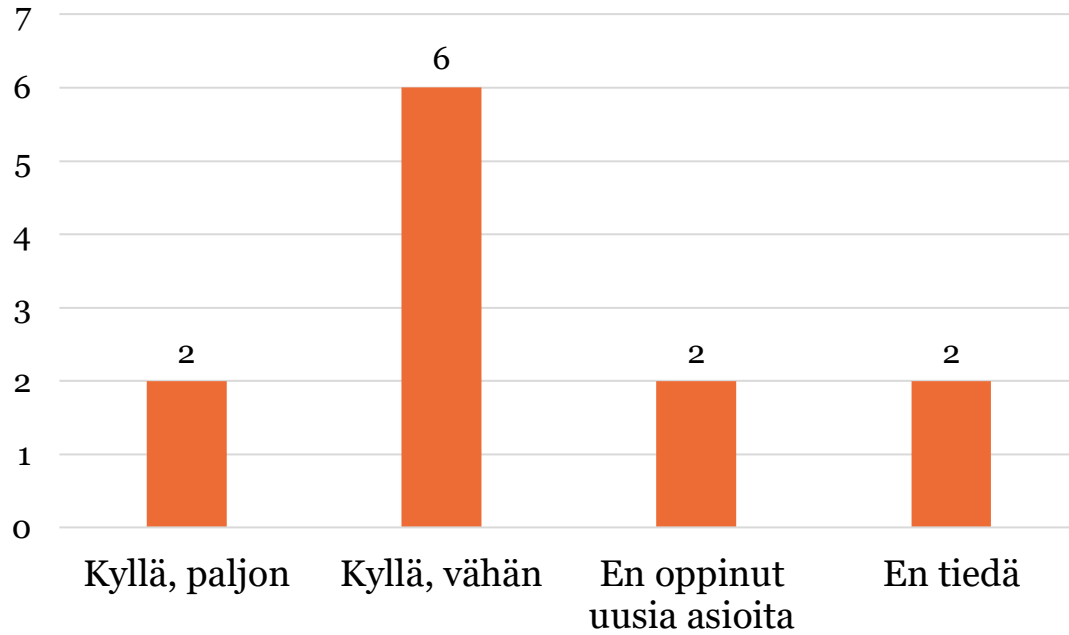
Hankkeen vaikutuksia arvioitiin seuraavilla mittareilla:

- Valinnaisaineryhmiin saadaan riittävästi osallistujia: Ryhmiin osallistui etukäteen tavoiteltu määrä oppilaita.
 - Vuoksenniskan koulusta 12 oppilasta (5-luokkalaisia)
 - Mansikkalan koulusta 18 oppilasta (6-luokkalaisia)
 - Kosken koulusta 12–14 oppilasta (4–6. luokkalaisia)
- Palautekyselyssä saadaan oppilailta positiivinen arvio valinnaisaineryhmästä (asteikko 1–5):
 - Kurssin palautearvioiden keskiarvo oli 4,5. Vastauksia saatiin kuitenkin vain Vuoksenniskan koulun oppilailta.
- Liikennekasvatuksen toimintamalli jatkoon saadaan sovittua jokaisen kolmen koulun kanssa.
 - Tämä toteutui

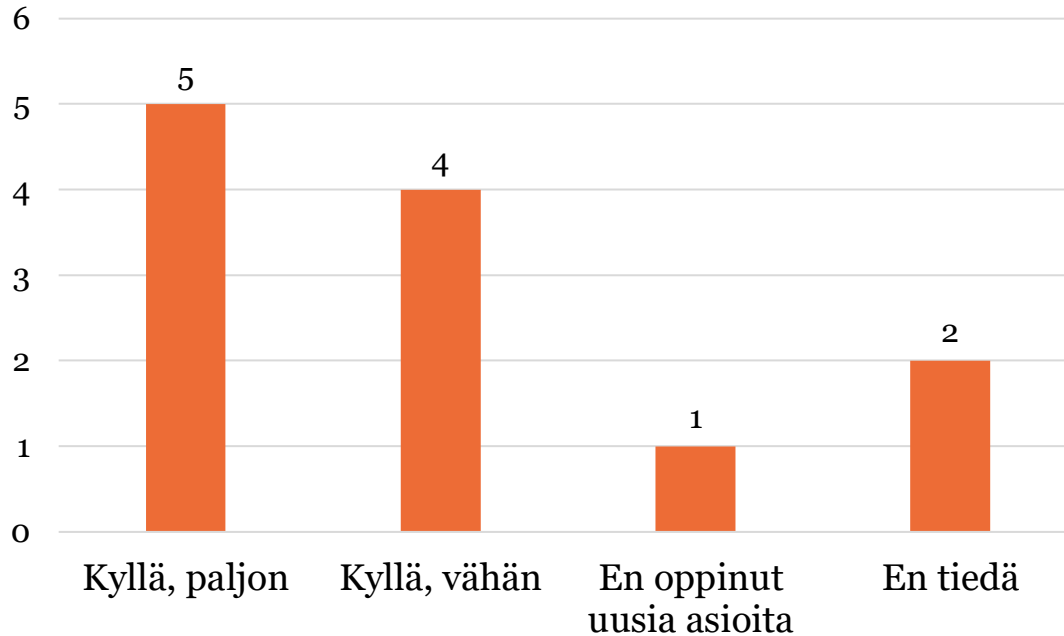
Jatkossa vaikutuksia voidaan seurata koululaisten ja nuorten onnettomuusmäärien kehityksestä sekä seuraamalla jatkotoimenpiteinä esitettyjen liikennekasvatuksen toimintamallien käyttöönottoa ja toteutusta

Oppilaiden kysely

1. Opitko kurssilla uusia asioita liikenneturvallisuudesta? (n = 12)

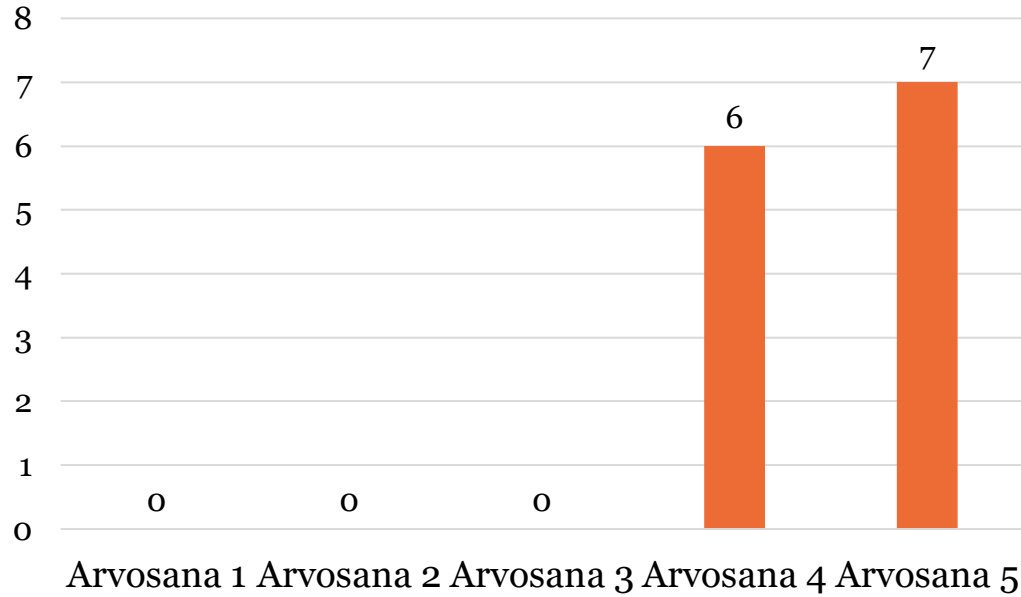

2. Opitko kurssilla uusia asioita videon käsikirjoituksen laatimisesta ja vaikuttavan videon suunnittelusta?

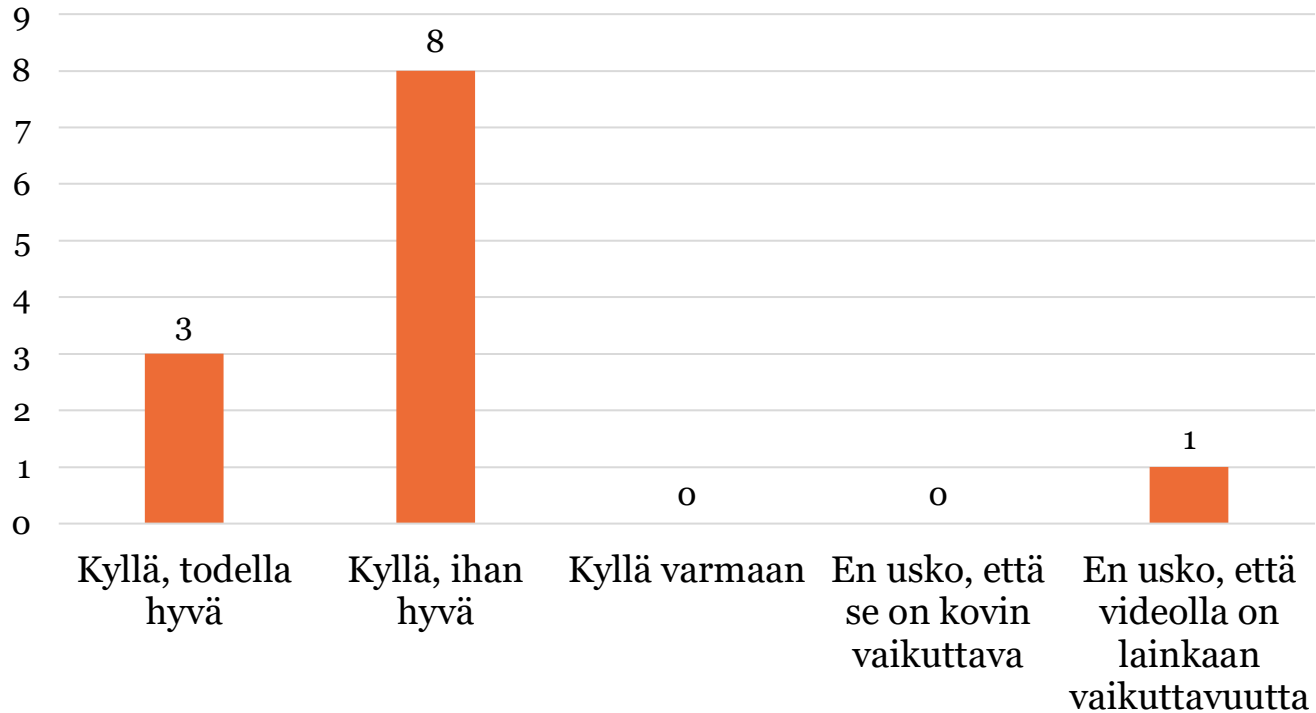

3. Anna yleisarvosanasi kurssille

- 5 on erittäin hyvä ja 1 kuvaa tilannetta, jossa et pitänyt kurssista lainkaan

4. Onko kurssilla laatimanne video tai lyhytelokuva mielestäsi hyvä väline liikenneturvallisuuden edistämiseen?

5. Avoin palaute

"Lopputulokseen olen itse ainakin tyytyväinen"

"Kurssilla oli hauskaa ja kaikki ihmiset oli mukavia. Opin myös paljon uusia asioita"

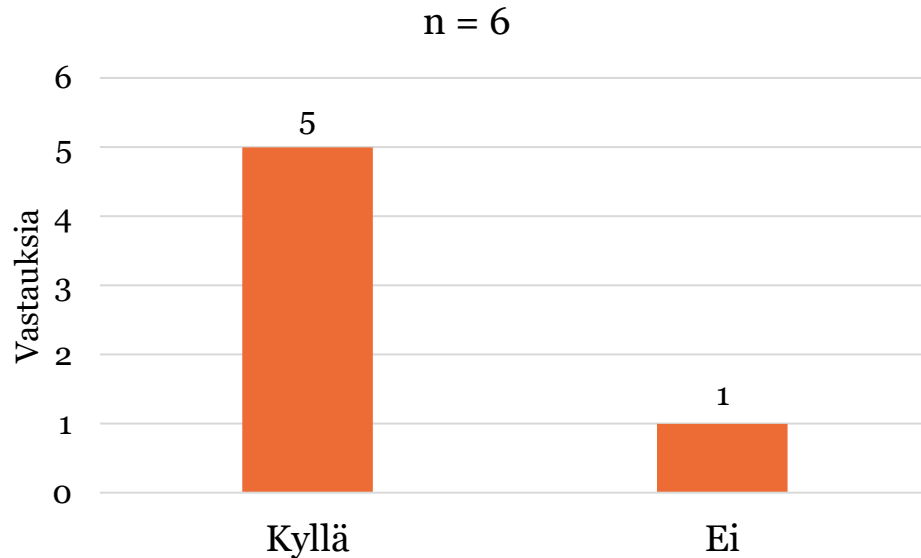
"Todella hyvä kurssi. Oli kiva päästä mukaan"

"Kurssilla oli tosi kivaa ja en olisi edes ajatellut että videon tekeminen olisi niin monimutkaista. Olis niin kivaa että tällöisiä kursseja olisi useamminkin"

"Tykkäsin äänimaailmasta"

Vanhempien kysely

2. Onko kurssi herättänyt teillä keskustelua?

Millaista keskustelua kurssi herätti?

- ”Videon suunnittelu ja toteutus”
- ”Liikennekäyttäytymisestä”
- ”Videon teosta”
- ”Stressiä”
- ”Videon sisällöstä”

Opettajien palaute

Opettajilta ja mediakasvattajilta saatu palaute ja kehitysehdotukset

- Kurssin sisältö soveltui hyvin kurssille osallistuneille oppilaille. Viidesluokkalaisia nuoremmille kurssia ei suositella toteutettavaksi.
- Liikenneturvallisuuustyö nousi kurssilla hyvin esiin.
- Opiskelu median keinoja käyttäen on hyvä juttu. Se vie paljon aikaa, mutta on hyvin mieleenjäävää ja siinä mielessä tehokas keino.
- Kehitettävää hankkeessa olisi ollut tiedonkulussa erityisesti ennen kurssin käynnistymistä. Vaikka hankkeessa laadittiin kattava materiaali opettajien työn tuen pohjaksi, olisi tämän materiaalin lisäksi ollut hyvä vielä kirkastaa eri toimijoiden roolia hankkeessa.
- Ammattilaisten mukana oleminen sekä kuvausten ja editoinnin hoitaminen ammattimaisesti ammattilaisvälineillä, oli oppilaille hieno ja erilainen kokemus.
- Kurssi oli opettavainen myös opettajalle, vaikka ei itse päässyt harjoittelemaan välineiden käyttöä.

Liitteet

Liite 1. Kurssisuunnitelma

Liite 2. Liikenneturvallisuuskyselyn tulokset